

Vambeřická poutní cesta

Již od raného středověku křižovaly Evropu zástupy poutníků mířících na různá svatá místa. V českých zemích se poutě nejvíce rozšířily v 17. a 18. století v době mariánského kultu. Jedním z nejvýznamnějších cílů věřících se tehdy staly Vambeřice (Wambierzice) – slezský Jeruzalém, přímo bazilika Matky Boží Panny Marie, kam mířily každoročně desetitisíce věřících poutníků. Tradice pětadvacetikilometrové pouti vedoucí z Police nad Metují přes Broumovské stěny se udržela do poloviny 20. století, tehdy poslední pouť po této cestě prošla v roce 1947, poté byly uzavřeny státní hranice a tradici na 55 let přerušili komunisté. V r. 2002 byla opět obnovena. Po její trase vedoucí nádhernou krajinou se však můžete vydat nejen s procesím, ale i na vlastní pěst. Průvodce vám na ní bude dělat soubor mnoha kamenných soch a křížů pamatujících ještě dobu největší slávy této cesty.

V našem kraji se do Vambeřic putovalo ze tří míst - z Police nad Metují, Suchého Dolu a z Machova. Vydáte-li se na cestu z Police nad Metují, kde se odnepaměti poutníci scházeli u kostela Nanebevzetí P. Marie, dříve klášterního a dnes farního, projdete současnou ulicí Na Babí. Na jejím konci po mostě se sochou sv. Jana Nepomuckého překročíte Ledhujku, po krátkém úseku Ledhujskou ulicí odbočíte vpravo. Cesta vás povede pozvolna stoupající nádhernou krajinou na hřeben Broumovských stěn. Postupně minete několik křížů, jejichž pilíře jsou bohatě zdobené. Kříže jsou od sebe obvykle na dohled, každý kříž je něčím jedinečný a je citlivě zakomponovaný do okolí. Své názvy nesou po majitelích pozemků, jimž vděčíme za jejich existenci - Kohlův, Barešův z r. 1721, Cihlářův z r. 1835 a konečně Ringlův, jenž má podobu sochy Ukřižování s reliéfy světců v dolní části. Na pokraji lesa u Barklovy rokle se k vám pomyslně připojí poutníci přicházející ze Suchého Dolu a Slavného. Budete pokračovat k turistickému rozcestí Pelovka a po hřebenu Broumovských stěn mírným stoupáním přijdete k Pánovu kříži z r. 1827, u něhož se minulí i dnešní poutníci zastavují k modlitbě a k prvnímu většímu odpočinku a občerstvení. Stejně činí i dnešní výletníci, kteří tudy procházejí po trasách spojujících turisticky atraktivní místa Broumovských stěn, jako jsou například Božanovský Špičák, zdvíhající se nedaleko do nadmořské výšky 773 m, o čtyři metry nižší Koruna nebo mnohem vzdálenější Hvězda s krásnou barokní kaplí P. Marie Sněžné.

Trasa překonává hřeben Broumovských stěn a začíná klesat směrem k místu, kde se připojovali k procesím poutníci z Machova - k Machovskému kříži pocházejícímu z r. 1859. Pod ním jsou podle pověsti uloženy kosti švédských vojáků padlých za třicetileté války. Vydáte-li se na vambeřickou poutní cestu právě z Machova, zastavte se nejprve a prohlédněte si sakrální památky spojené s mariánským kultem v této obci. Nejvýznamnější z nich je Mariánský sloup z roku 1761. Stojí přímo na náměstí. Na kopci Peteráku naleznete krásnou sochu Panny Marie s Jezulátkem z r. 1879 a na počátku turistické trasy k hoře Bor stojí kamenný kříž sv. Marie z r. 1898. Poté se z náměstí vydejte k osadě Řeřišný a dál vystoupejte až k Machovskému kříži. Odtud dále cesta klesá na úpatí stěn, kde se v minulosti stáčela doprava do Studené Vody a Radkova. Dnes směřuje do Božanova, kde se u barokního kostela sv. Máří Magdalény setkávají políční poutníci s broumovskými. Historické prameny ho připomínají už ve 14. století, ale jeho současná podoba je dílem Kiliána Ignáce Dientzehofera z r. 1743. Odtud cesta stoupá ke hranici do Kladska, aby po jejím překonání opět klesla do jednoho z nejstarších kladských měst, původně českého královského města Radków, založeného v 11. století. Závěrečný úsek vede kolem kaple P. Marie Čenstochovské, přes Nowy Świat a úbočím vrchu Syjón k cíli ve Vambeřicích. I v tomto úseku, tedy na Broumovsku a Kladsku, je poutní cesta lemována řadou kamenných křížů a soch.

Počátky tohoto poutního místa jsou spojeny s legendou, podle níž se tu ve 12. či 13. století uzdravil nevidomý mládenec, jemuž se pak zjevila postava P. Marie. Brzy nato tu vyrostla dřevěná kaple. Na jejím místě byl později postaven kamenný kostel, který ale nepřežil události třicetileté války a v letech 1715–1720 ho nahradil nádherný chrám Navštívení P. Marie s jedenácti kaplemi, jenž byl r. 1936 papežem Piem XI. povýšen na baziliku minor. Ve velkolepě vyzdobeném interiéru si můžete na hlavním oltáři prohlédnout sošku P. Marie, která pochází ze 14. století a r. 1980 byla korunována papežem Janem Pavlem II. Areál symbolicky nazývaný Slezský Jeruzalém doplňuje vrch Kalvárie s množstvím kaplí a kapliček, vybudovaných nejen na jeho úbočí přímo v obci, ale i na okolních pahorcích Tábor, Synaj a Horeb. Dodejme, že r. 1679 prý pod bazilikou vytryskl pramen se zázračnou vodou, nezapomeňte se u něho zastavit.